

હર હર શાંકુર

ॐ

જય જય શાંકુર

શ્રી-વેદવ્યાસાય નમ:

શ્રીમદ્-આધ-શાંકુર-ભગવત્પાદ-પરમ્પરાગત-મૂલામ્રાય-
સર્વજ્ઞ-પીઠમ्
શ્રી-કાઞ્ચી-કામકોટિ-પીઠમ्
જગાદુરુ-શ્રી-શાંકરાચાર્ય-સ્વામિ-શ્રીમઠ-સંસ્થાનમ्

ભીષ્મ-તર્પણમ्

પ૧૨૬ વિશ્વાવસુ: મકર: ૧૩ માઘ-શુક્લ-અષ્ટમી

26.01.2026

Shri Bhishma Pitamaha whose very nature was dharma undertook a vow of Brahmacharya and lived as a Brahmachari throughout his life. Hence, he did not have any descendants. He had the boon of icchamrtyu (choosing when he could leave his body). So he waited until Uttarayanam and shed his mortal on Shukla Ashtami in Magha masa. Therefore, all of us should offer Tarpanam and Arghyadanam for the sake of Bhishma on Magha masa Shukla Ashtami. Laugakshi Smrti says that those who offer this Bhishma Tarpanam gets as much punya as feeding a thousand brahmanas.

અષ્ટમીદિવસે ચૈવ ભીષ્મતર્પણમાચારેત્ય
દ્યાત્ પ્રદ્યાદ ભીષ્માય તર્પણં પ્રતિવત્સરમ्॥

તેન તર્પણમાત્રોણ સહસ્રદ્વિજભોજને।
યત્હલં કથિતં સર્વિસ્તદવાપ્રોત્યસંશયઃ॥

શુક્લાષ્ટમ્યાં તુ માઘસ્ય દ્યાદ્રીષ્માય યો જલમ्
સંવત્સરકૂતં પાપં તત્કષણાદેવ નશયતિ॥
વેદ-ધર્મ-શાસ્ત્ર-પરિપાલન-સભા

બ્રાહ્મણાધાર્શ યે વર્ણાઃ દધુર્ભીજ્માય નો જલમ્ભા
સંવત્સરકૃતં તેષાં પુણ્યં નશ્યતિ સત્તમા॥

Padma Puranam also warns that those who do not offer this Tarpana to Bhishma on Bhishmashtami, lose the punya accumulated during the entire year. Hence we should all offer Tarpanam and Arghyadanam for the sake of Pitamaha Bhishma and strive to become those who perform their duties well.

After completion of the anushthanas of nityakarmas such as morning Snanam, Sandhyavandanam everyone should do Tarpanam and Arghyadanam for Bhishma.

આચમનમા શુક્લાભરધર + શાન્તયો પ્રારણાચામઃ।

મમોપાત્તસમસ્તદુરિતક્ષયદ્વારા શ્રીપરમેશ્વરપ્રીત્યર્થ શુભે શોભને મુહૂર્તે અધ્ય
બ્રહ્મણાઃ દ્વિતીયપરાર્થે શેતવરાહકલ્યે વૈવસ્વતમન્વન્તરે અષ્ટાવિંશતિતમે કલિયુગે
પ્રથમે પાછે જમ્બૂદ્વીપે ભારતવર્ષે ભરતખણ્ડે મેરો: દક્ષિણે પાશ્ચ અસ્મિન્
વર્તમાને વ્યાવહારિકાણાં પ્રભવાદીનાં ષષ્ઠ્યાઃ સંવત્સરાણાં મધ્યે વિશ્વાવસુ-
નામ-સંવત્સરે ઉત્તરાયણે હેમન્ત-ત્રણ્તૌ મકર-માઘ-માસે શુક્લ-પક્ષે અષ્ટમ્યાં
શુભતિથૌ ઈન્દ્રુવાસરયુક્તાયામ્ અશ્વિની-નક્ષત્ર (૧૨:૩૧)યુક્તાયાં સાધ્ય-યોગ
(૦૮:૦૮; શુભ-યોગ); શુભ-યોગ; શુક્લ-યોગયુક્તાયાં ભદ્રા-કરણ (૧૦:૧૭;
બવ-કરણ)યુક્તાયામ્ એવં-ગુરુ-વિશેષણ-વિશિષ્ટાયામ્ અસ્યામ્ અષ્ટમ્યાં
શુભતિથૌ મમોપાત્ત-સમસ્ત-દુરિતક્ષયદ્વારા શ્રીપરમેશ્વર-પ્રીત્યર્થ ભીજ્માષ્મી-
પુણ્યકાલે ભીજ્મતર્પણમ્ અર્ધ્યદાનં ચ કરિષ્યો।

જીવત્પિતાડપિ કુર્વીત તર્પણાં યમભીજ્મયો:

(Those whose father is living must also offer Tarpanam for Yama and Bhishma)

According to this vachana, those whose father is alive should also offer Tarpanam to Bhishma. Those who do not have a father should wear the Yajnopavitam on the left and offer tarpanam via the Pitr Tirtha with water mixed with tila (sesame). Those whose father is alive should offer Tarpanam with just as in Pitr Tarpanam in Brahmayajna (with Yajnopavitam upto the

વેદ-ધર્મ-શાસ્ત્ર-પરિપાલન-સભા

left wrist and with only water) with Pitr Tirtha.

ઉદ્કદાનમન્ત્રઃ—

વૈચાધપાદગોત્રાય સાઙુત્યપ્રવરાય ચા
ગજાંપુત્રાય ભીષ્માય પ્રદાસ્યેડહં તિલોદકમ્બા
અપુત્રાય દદામ્યેતત્ સલિલં ભીષ્મવર્મણે॥

ભીષ્મં તર્પયામિ

With the following Shlokas, everyone should offer Arghyadanam with water three times similar to how Arghyadanam is done in Sandhyavandanam.

સત્યપ્રતાય શુચયે ગાંઝેયાય મહાત્મનો
અર્ધ્ય દદામિ ભીષ્માય સોમવંશોદ્દ્વાય ચા॥

ભીષ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્બા ભીષ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્બા

વસૂનામવતારાય શાન્તનોરાત્મજાય ચા
અર્ધ્ય દદામિ ભીષ્માય આજન્મબ્રહ્મચારિણે॥

ભીષ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્બા ભીષ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્બા

પ્રાર્થના

ભીષ્મઃ શાન્તનવો વીરઃ સત્યવાદી જિતેન્દ્રિયઃ।
આભિરદ્દ્રિરવાપ્રોતુ પુત્રપૌત્રોચિતાઃ ક્રિયાઃ॥

With this shloka, offer Prarthana to Bhishma.

કાયેન વાચા મનસેન્દ્રિયૈર્વા
બુદ્ધ્યાત્મના વા પ્રકૃતે: સ્વભાવાત् ।
કરોમિ યધત્ સકલં પરસ્મૈ
નારાયણાયેતિ સમર્પયામિ॥

અનેન મયા કૃતેન ભીષ્માષ્મી-પુણ્યકાળે ભીષ્મતર્પણેન પરમાત્મા સુપ્રીતઃ સુપ્રસન્તો
વરદો ભવતુ॥